

Előfizetési díj	
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Egyes szám ára 5 kr.	

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Őrszór hasábozott garmond sor 6 kr. ára. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22), Haasen stein és Vogler (Neuer Markt 11). Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9. z.)

Nyilttéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Beiső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap
nyolczadik negyedévi folyamára.

A közelgő új negyedév küszöbén, a nélkül, hogy új program-adásnak szükségét látnók, egyszerűen fölkerjük lapunk t. pártolót hogy előfizetéseiket idején megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

A „Kelet”, mint eddig, ezután is hív képviselője lesz az erdélyi részek érdekeinek, s míg mulasztatlan kötelességének tartja az anyahonnan való unio rendszeres keresztülvitele mellett küzdeni, viszont nem téveszti szem elől a historiai mult által teremtett specialis viszonyok tekintetbe vételét, s aunyival inkább most, midőn a királyi biztosság megszüntetése folytán, még jobban előtérbe lép annak szükségessége, hogy minden felmerülő sajátlagos kérdés földerítését a nyilvánosság közegei, az erdélyrészi lapok, tekintsék elengedhetlen feladatuknak.

Ezt a feladatot jövőre is tőlünk telhetőleg betöljtük s munkatársaink tekintélyes csoportja remélénünk engedi e törekvés sikerét, ha t. előfizetőink eddig tanusított támogatásukban ezután is részesítenek s maga az ország-rész intelligentiája lapunkat tekinti — mint eddig — a vidéki érdekek készséges közlönyül.

E szellemi és anyagi támogatás reményében nyitjuk meg az előfizetést.

Szász Béla,

felelős szerkesztő.

A „KELET” előfizetési ára:

Okt.—decz.	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

„KELET” TÁRCZÁJA.

A fényűzés korunkban.

II.

(M. A.) Magasabb műveltségi állapot mellett a fényűzés egyöntetű jelleggel bír, s főleg oly tárgyakra irányul, melyeket az egész nép élvezhet még azok alsóbb műveltségi fokán mindig csak kevesekre nézve hozzáférhetők. Ide tartozik még — azelőbbi közleményünkben említettek kivül — a főleg Angliában szokásos, igen egészséges, de felette drága népkert berendezés nagyobb városokban; továbbá a nyári- és fűrdőutazások, melyekben ma már a legelőször angol vaspályák által kezdeményezett vitelből kedvezmények folytán sseényebbek is részesülhetnek; továbbá a közhazsnu intézetek, könyv- és képtárak alakítása stn. Ez mind az előhaladott kulturának áldása s az ily fényűzést csak helyeselni lehet mindaddig, míg csak tiszteltetben tartatnak általa, az ész és erkölcsiesség korlátai.

Az és megvalamely nemzet egészséges és erős, a fényűzés is tényezőjé képezi e sajátágainak; de midőn ezek beteges változást szenvednek hasonló, arányban válik esztelené és erkölcselenné a nép fényűzése is. Jelentéktelen élvekre óriási költségek pazaroltatnak, sőt az élv költséges volta képezi igen gyakran az egyedüli ingert. Az ily fényűzés legnagyobb mérvű képét a sülyedő ó kor, s császárok alatt Róma tárja fel előttünk. Ujabb keletű s inkább szemünkbe ötlő azonban a mai Franciaor-

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Hirdetési díjainkat, hogy a vidéki t. iparosok is egyenlő kedvezményben részesüljenek a kolozsváriakkal, jövőre az egész erdélyi részekben felényire szállítjuk le, mit hazánk összes iparosainak becses figyelmébe ajánlunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Prudentes ac circumspecti.

„Prudentes ac circumspecti” a „Hmdtr. Zeitung.” egyik közelebbi cikkének czíme. A szász atyánkfiai nagyon jellemző cikkből idézzük ezeket:

„Erdély bizonyos magyar lapjai — mond az említett lap — azt hiszik, beszantják a szászokat, midőn gunyosan prudentes ac circumspecti-vel titulálják.

Ha a természet birodalmába tekintünk, úgy látjuk, hogy a természet minden lénynek bizonyos sajátosságokat és fegyvert kölcsönzött, mely által létét megoltalmazza s a fenyegető ellenséges elemek ellen ellenállásra használja.

Ugyanez az eset Erdély nemzetiségeivel. A teremtő a magyarok és székelyeknek erőt és hatalmat; a románoknak számot, a szászoknak okosságot és előrelátást adott. Magyar lapok tovább is csak gunyolódhatnak, hogy a szászok prudentes ac circumspecti domini Saxones-nek cimeztetnek. Több mint hatszáz év története, eredménye- és hatásával, melyet a szászok okosságuk és előrelátásuk tulsúlyával gyakran a legnehezebb körülmények közt elérték, tagadhatatlan bizonyosága, hogy a szászok azon elismerést, mely ama kifejezésben van, megérdemelik. Barátságot és rokonszenvet a magyaroktól nem csikarhattak ki, mert a szeretet nem erőszakolható; de a tiszteletet a magyarok, még mint politikai ellenfél sem tagadhatják meg.

Némely magyar lap folytonos kihívása is tagadhatatlan bizonyosága, hogy a szászoknak kell, hogy legyen egy sajátáguk, mely folyton munkát ad. A szászok okosságának és előrelátásának beismerése, mely gyanúsítóg még veszélyesnek is tartatik, hozza mozgásba a harcra kész tollakat a magyar lapokban, a nélkül, hogy tudnák.

ez elismerés nélkül a szászokkal ép oly keveset foglalkoznának, mint a cigányokkal. Tudják ezt a szászok jól s a vértezett cikkeket a papíron hagyják dühöngni.”

Ezután felhossa a „Hdtr. Zeitung”, hogy két tekintetbe vehető vádat emelnek a szászok ellen, egyik az egoismus.

„Ha ez igaz volna — ugymond a szászlap — akkor a szászok nem okosak és előrelátók, hanem egoisták volnának... A szászok nem egoisták, sem

nem kívánnak kiváltságokat. A mint a magyarok, székelyek és románok követelik, hogy egyéni lételők ne rontassék meg; a szászok se többet, se kevesebbet, nem kívánnak mit a többiek kívánnak mindnyájan.

A midőn a szászok háborítlan lételt kívánnak, csak azt tartják jónak, mit e létel megkövetel, rosznak és jogtalanoknak, mi e lételt csökkentti és veszélyezteteti.

A lét-fentartás utáni vágy lénye minden nemzetiségnek s a számla, mit magyar lapok készítenek a szászok számára, hamis, mert a szászoknak a magyarok és románoktól fenyegetett lét-fentartási vágya egoismusnak van nevezve.

Tovább vádoltatnak a szászok, hogy nincs hűségük, mindig a fenálló hatalomhoz csatlakoztak; az absolutismus alatt absolutisták voltak, Schmerlig idejében Reichrathban voltak s most csak addig vannak a magyarok mellett, míg a hatalmat kezükben tartják.

Ez nehéz vád, mely sok magyar előtt, alaposnak látszik. És mégis e vád valótlan és rágalom. Igaz, a szászok az al olutismus alatt a bíróságoknál, mint bírók és nem ny alarendelt állásban a pénzügyi és politikai hatóságoknál szolgáltak. Ez által ők a rendes közigazgást illetőleg tanultak és hazájoknak szolgálatokat tettek, mely különben idegeknek láttatott volna el.

Ha a magyar lapoknak jó emlékező-tehetségük van, akkor sohasem felejtik el, hogy a szászok a magyaroknak az absolutismus ellen becses szövetségeseik voltak. A szászok nem érzéketlen emberek tömege, melynek nincs hűsége s minden lábrakapott hatalomhoz hozzá csatlakozik. Egy erkölcsös, elvitézhatlan főfelyen nyugszik politikájuk, történelmük évszázadain keresztül. Ad retinendam coram hivatnak az országba és aro s királyuk iránt mindig megőrzik hűségüket és hívását követik.”

Im ez nagy része a „Hmdtr. Zeitung” cikkének.

Hogy a szászok miként zavarták évszázadokon össze a magyar koronával, mely behívta őket, ennek legtöbbször ellenségét, a német császári koronát; hogy mily szövetséget köszönhetnek a magyarok az absolutismus ellen, s miként használhatni a közhazának, ha ellenei eszközöül engedjük magunkat; hogy mennyire rágalom azon állítás, hogy a szászok minden fenálló hatalomnak megadták magukat használatni; hogy mit ért az ó-szász ciklik a szászok egyéni létének fentartása alatt, mindezt nem vitatjuk; mindenik kérdés egyenként bő tárgy egy-egy cikkre s végre is minden magyar s még szász is tudja, érzi rá a czáfolatot. Van azonban valami e cikkekben, mi szívőbe nyílik minden magyarnak; a büszke hivatkozás a szászok mult magaviseletére.

szág példája, bárha ebben a rómainak csak halvány torzképét ismerhetjük fel. A francia császárság büneinek nem a legkisebbje volt ezen készség, melylyel az uralkodó élvágyságot minden módon előmozdítja s saját példájával fejlesztett ki oly fényűzést, mely az ország iparképessége és vagyoni erejéhez aránylag nem állott. A bécsi, londoni s pétervári udvarok távolról sem közelíték meg a tényt, melylyel a nemrég oly gyalázatosan megbukott császárság magát körülvette. A császári hercege születési s keresztelési költségei p. csaknem egy millióra mentek s eléggé tudva van, minő óriási összegeket áldozott a császárné toiletté-jére, a mi természetesen nem maradhatott utánzás nélkül. Az e tekintetben kifejtett pazarlásról némi fogalmat nyújthat annak olvasása*), hogy bizonyos egyszerű Ó. kisasszony kiházásitási kiadásaiiban csak a csipkék és zsebkendők 15,000 frankkal szerepelnek. Vagy ha meggondoljuk, hogy a hamis hajak használata Franciaországban évenként mintegy 1.360,000 frkba kerül s azoknak befestése és fűrtözésére a fodrászoknak több mint 21 millió tallért fizetnek. Volt idő, midőn a fényűzés e balgasága annyira ment, hogy p. a vörös haj bírásának boldogságát nemcsak ropant összegekkel, de az egészség érzékeny megkárosításával is fizették meg, mérges a fejbőr veszélyes gyuladást okozó festanyagokat használván fel a haj színezésére.

A franciaországi fényűzést követő szomorú jelenségek között leginkább felöltik a nőknek igen igen csekély takarékosági és tökegyűjtési hajlama. Míg a népvagyon Angliában évenként 500 millió forinttal nagyobbodik melyből a takarékpénztárakra,

*) Salom. 1869 I. köt.

tehát a szegényebb emberekre átlag 10 millió jut s míg Londonban minden három ember közül egynek pénze van a takarékpénztárba, Franciaország sokkal kedvezőtlenebb viszonyokat tüntet fel. 1857-ben Lyon, Saint Etienne, Mulhouse, Rheims, Lille, Rouen és Elbeuf gyárvárosoknak együttvére alig volt 40¹/₂ millió franknyi takarékpénztári letéte. Franciaország virágzó ipartevékenysége s kereskedelmének is nem a munka utáni ösztön, hanem a pénznek élveinek mohó vadászata képezi alapját. A néhány frankot kereső munkás, az ezeket nyerő üzér, a családfelettől elvont nejeinek társaságában dolgozó kisiparos, mind csak egy célt ismernek: gazdaggá lenni s élvezni.*) Az útletember csak bizonyos ideig — rendszerint negyven éves koráig — dolgozik s ha annyi tőkére tett szert, hogy aval az életet ezután élvezhetni hiszi, oda hagyja a munkát s ez oka annak, hogy Franciaországban — egyenes elvontatban más országokkal — igen kevés öreg munkást, de annál több vén kéjenczet láthatunk.

Igen sovány vigaszt nyújt e tüneménynel szemben az, hogy az oktalán s erkölcselen fényűzésnek legszembetűnőbb példái rég letűnt korszakokra esnek. Ha még oly uralkodó is, mint Traján egy diadalmvetet alkalmával 11.000 állatot ölet meg s 10.000 gladiátor kényszerít egymással küzdeni, vagy ha egy Neró Róma felgyújtása által szerez magának gyönyörűséget, mindezek oly dolgok, a melyek ez idő szerénti lehetetlenségének bizonyítása is felesleges. Cleopatra és Kaligula, kik gyöngyeiket borban

*) Dicsőretek kivételt képez e tekintetben a francia földműves osztály, melynek jóllete s józan takarékosága mi kívánni valót sem hagy le. A legtöbb francia falu csinosan épült házaival, kikövezett utcáival s szép kertjeivel minden más ország falvait tulszárnyalja.

Ne bolygassák a szászok a multat, gyász temető az, melyben sorban állanak a fejfák, melyek egy anyának, a közhazának keblén felnevelt gyermekeibe vetett reményeinek sirjait jelölik. Ott vannak felírva: 1842—43, 1843—49 és ezen felül majd minden év, melyek folytatását meg nem czáfolt új tények képezik: „Sachsenland,” nemzeti követtség, magyar rendeletek lefordítása s számtalan példája az engedetlenségnek a miniszterium ellen.

Igazat mond a cikk, hogy van a szász nemzetnek egy sajátága, mely munkát ad a magyar lapoknak, s melyért — hogy hasonlatával éljünk — a cigányokat sem ostromoljuk, a prudencia egy neme az, mely hazája határait, nem a valódi határokat, hanem azon belül keresi, meddig egy bizonyos nyelv használata terjed; az a prudentia, mely hivatkozik saját universitásán kívül más nemzet jogaira s azon belül elnyomják mindazokat; az a prudentia, mely megyesi programokat alkot, elenyészeltetve egy pártot, mely ismert egy közhazát.

Haj! sokat mond a történelem e prudentiáról, nem akarunk idézésével keseríteni senkit. Legyenek büszké a szászok e prudentiára, csak ne fítoztassák a világ előtt, mert a míg szomorú emlékeket idéznek a közhaza emlékezetébe, addig magukon kívül nem lesz honát szerető nemzet, mely azt magasztalja.

— Az egyetemi enquete f. hó 24-én este tartott 3-ik ülésében a közoktatásügyi miniszter részéről elébe terjesztett kérdéseket megoldá, s e [szereint földadatát bevérgé. Az ülésben még három kérdésre nézve volt határozat hozandó: 1) a magántanárook állására nézve az egyetem szervezetén belül, 2) a vizgák rendszerének szabályozására és 3) a jogi akademiák újjászervezésére nézve. Az első, a magántanárook helyzetére vonatkozó kérdés hosszú kimerítő és érdekes vitára adott alkalmat. Tudvalevőleg már br. Eötvös az által akart a magántanárokat, nálunk ugy is föltöttebb jelentékeny intézménynek még nagyobb jelentőséget kölcsönözni, hogy azoknak az egyetemi vizgáknál a kihallgatás jogát megadta. Az enqueteben is fölmerült e nézet, s részint helyeseltetett is annyiban, hogy a magántanárokat legalább a szigorlati vizgálatoknál működhesse-nek mint examinatorok, ha nem is az államvizgáknál. Azonban ugy látszik, a többség nem hódolt e nézetnek, ugy hogy a nézetek ez iránt nem találkozhattak. A második, a vizgákra vonatkozó kérdés az egyetemi reform legfontosabbjai közül való. Ezért lehetőleg kimerítően is tárgyalatott, a nélkül azon-

olvasztották fel csak azért, hogy azt értékesbé tegyék, ma már aligha találánának utánzókra, valamint a hírneves Aesopusnak valóban vérlázító fényűzése sem, ki egy ebéd alkalmával több mint 6000 frtba került, éneklésre vagy szőlásra betanított madarak husából álló eledelt hordatott fel. A középkor ily nemű pazarlását nem az eledel finomsága s sokfélesége, hanem a vendégek óriási száma, a lakmározás hosszú tartama s az elfogyasztott étkek nagy mennyisége jellemzi. Egy magyar főur Zsigmond király alatt egész éven át ünnepele fiának lakodalmát, Würtembergi Eberhard mennyegzőjén 1474-ben tizenegyezer vendég jelent meg, s Ulrich herceg lakodalmakor 1511-ben 126 ökröt, 1800 borjat s 2759 madarat ettek meg.

A középosztály anyagi élete a középkorban épen nem volt fényűző, sőt inkább a naponkénti étkezéseknél a legnagyobb egyszerűség uralkodott, mi a kereskedelem korlátoztsága s a külföldi cikkeknek csak a gazdagabbak által viselhető magas ára mellett nem is lehetett másként. Annál kirívóbb volt azonban az egyes kiválóbb alkalmakkor kifejtett fényűzés. Különösen az italmetiek visszatetszően nagy mérvű fogasztója által a középkori német „ritter”-ek tünnek ki leginkább. Hogy csak egy példát említsünk, az utazó Mecklenburgi hercegnek egyik lovas kíséroeje 1578-ból következőket jegyzett fel; „Riebnitz”-ban igen vidáman voltunk, s e napokban kétszer ittam le magamat. Partham-ban 6 hercegségű nyolcz napig pihentek, s az időt legnagyobb részben evéssel és ivással töltötték. Én hét ízben voltam teljesen részeg.”*)

*) Freitag „Bilder aus der deutschen Vergangenheit.”

ban, hogy itt is valami határozott nézet fogadtatott volna el. Az egybegyűlt szakemberek ugyan mind annyian pártolták a praktikus vizsgáknak az ugynevezett tudományos, azaz állam- vagy szigorlati vizsgáktól való különválasztását, mégis azt vélték, hogy az utat, mely szerint az orvosi karnál a mindkét nemű vizsgák egyesítve szoktak lenni, további főtartandó.

A jogi karra nézve az államvizsgák kevesbitése általánosan kívánatosnak tartott. Különösen kiemeltetett a bölcsészeti doktorátus, mint a vizsgák közül az, mely leginkább reformra szorult, és az enquete véleménye végül oda irányult, hogy legalább is két nembeli filozófiai tudóságot kellend megkülönböztetni, egy természettudományi-matematikai, és (például) a szabad művészetek doktorátusa, azaz a bölcsészeti és az azzal rokon szakoké. — A harmadik a jogakademiákra vonatkozó kérdés annyiban fontos, hogy itt ez intézeteknek nem csak időszéri újászervezéséről van szó, hanem egyszersmind oly határozatok tételéről, melyek ama felekezeti jogakademiák gazdálkodásai ellen lennének czélzóva, mely utóbbiak elegendő tauerők, taneszközök nélkül és a vizsgák iránt semmi biztosítékot nem nyújtva, teltleg többet ártanak, mint használnak, és a közoktatás így végleges szervezésénél lehetetlen, hogy eddigi alakjukban megmaradjanak. Az enquete tehát azon nézetben volt, hogy az államban levő jogakademiáknak a pesti egyetem jogi karának nívójára kell emeltetniük és az ily új szervezet minden felekezeti jogakademiára nézve is kötelezőleg ráparancsoltatni, úgy hogy azok, melyek e követelményeknek meg nem felelhetnek, nyilvánossági jogukat elvesztenék, azaz megszűnnének.

A hazai közoktatás

1870. és 1871. évi állapotáról

A vallás- és közoktatásügyi miniszter kiadta az országgyűlés elé terjesztendő második jelentést. A nagybecsű dolgozatnak technikai ismertetésére szorítkozunk a következőkben.

Pauler miniszter jelentése 280 lapra terjedő, gondosan összeállított s diszes munkát tesz ki, s négy szakaszra oszlik, melyek egyenként a nép, közep és felsőbb iskoláknak, s végül a közművelődési ügyeknek van szentelve. A nagy fontosságú munkához két diszes kiállítás s gondosan készült térkép van csatolva, egyik az 1871. évi tankötelesek és iskolába járók százalékaának megyénkénti feltűntetésére, a másik a Magyarországon jelenleg fenálló különféle középtanodák, tanító- és tanítónő-képződek számának s városokintéi felosztásának könnyebb áttekinthetése czéljából.

A munka belső tartalmát illetőleg a következőket emeljük ki:

A népoktatás terén 1869-diki első kimutatás szerint találtattott 2.294.887 tanköteles gyermek, kik közül 1.092.977 vagyis annak 47,88 százaléka járt iskolába; 1871-ben pedig találtattott 2.185.225 tanköteles, s abból 1.237.320 gyermek vagyis annak 56,62 százaléka vett részt az oktatásban.

1869-ben volt 13.646 népiskola, ezek száma 1871-ben már 14.550-re emelkedett. Ezen népiskolák közül 1869-ben alig volt egy is taneszközzel felszerelve, s 1871-ben már összesen 13.535 iskola szereltetett fel.

A népiskolai tanítók 1869-ben 17.769-en voltak, s 1871-ben már 19.297-re szaporodtak.

1869-ben volt 40 felekezeti, s 5 állami tanítóképző, 1871-ben megmaradt a 40 felekezeti képező, az államiak azonban 19-re szaporodtak s a 20-ik felállítására az előlépések megtétettek.

Gyászlapok

a forradalom idejéből.

A zarándvármegyei oláh-lázadásnak 1848. évi márczius 15-től

1849. június végeig terjedő rövid történeti vázlata.

Irtá: **ifj. Baternay Imre** örök gyászemlékű vele szentvedett jó barátai számára.

1850.

(Folytatás.)

Látván a körülményeket, hogy tovább menve is csak veszedelem vár rájuk, végre megfontolván azt is, hogy kis gyermekeikkel minden eledél nélkül, a sivatag erdőben s hidegben el nem lehetnek, Baternay Antal és Imre nejeikkel és Nándra Klárával együtt elhatározták, hogy bármi történjék is velük okvetetlenül visszatérnek. Elérkezvén a velük volt kálauz házáig, Nándra Klára és Baternay Imréné, mivel Körösbányára bemenni nagyon féltek, felszólították annak feleségét, hogy őket fogadná be éjjelre a két gyermekkel; együtt, jó fizetés mellett, ezen kéréseknek a vén oláhné azon feltétel alatt engedett, hogy másnap hajnalban, minden kifogás nélkül elfogják házáig hagyni, mire a két nő örömet reá állott. Jelenleg az erdőből visszatérők közül csak Baternay Antal, neje, Gejza nevű fiacskája, és ifj. Baternay Imre maradtak együtt.

Szürrepező gondolatok közepette a sötét éj rémes óráiban, csaknem észököt veszve, haladának előre az ismeretlen rögs ösvényen, és ily néma mértűségben lassan haladva, jó távúrol egyszerre csak szemekbe ötlött egy nagy tűz lobbanás, utánna tüstént mély dörgés hallzott, míg a látottak felett ta-

A váci siketnémák, a pesti vakok és a Teréz-árvaház emberbaráti intézeten kívül ez idő alatt állott fel a b.-fűredi szeretetház és még néhány váfosi árvaintézet.

A középtanodák rendezésére nézve még 1870-ben tettezt a ház asztalára az ügy rendezésére szolgáló törvényjavaslat, de mivel ez mindeddig törvényre nem lehetett, a középtanodák a régiek és újabb rendelkezések szerint kormányoztattak. Minde mellett a most fenálló 146 fő- és algymnasium közül az újabb időben állítottattott fel egy 8 osztályú főgymnasium, egy 4 osztályú algymnasium 8 osztályúvá, hat 4 osztályú gymnasium 6-6 osztályúvá egészítettett ki, és felállítottattott egy 4 osztályú algymnasium.

Hasonlóul állítottattott fel négy új főreáltanoda, négy alreáltanoda emeltetett fel főreáltanodává, s újonnan állítottattott fel négy alreáltanoda.

A megvölt gymnasiumok és reáltanodák gyarapodtak mind terjedelemben, mind tanerőben; ugyan is 1867-ben volt a gymnasiumokban 365 osztály, 1871-ben ez 904-re szaporodott, tanár volt 1867-ben 1442, ezek száma már 1871-ben 1624-re szaporodott. Hasonló történt a reáliskolákban, ezeknek volt 1867-ben 73 osztályuk, 1871-ben 73 osztályuk. 1871-ben 94; tanár működött bennök 1867-ben, 191, 1871-ben már 267.

A gymnasiumi tanulók száma 1867-ben 33.908 volt, 1871-ben azonban leszállt 30.992-re, ellenben a reáliskolák tanulói száma 1867-ben 2661-ről 1871-ben 5472-re emelkedett, mely számok azt mutatják, hogy a középtanodai tanulók száma öt év alatt sem nem fogyott, sem nem szaporodott, hanem egyszersmind tanúságot tesznek arról is, hogy a nagy közönség abbéli tévedése, mintha a reáliskolák a művelődésre és a kereset előmozdítására a gymnasiumoknál alkalmasabb tanulási helyek volnának, tetemesen öregbedett, és hogy a reáliskolák alsóbb osztályai rendeltetésével zavartatott össze, mit mutat azon körülmény is, hogy míg a reáliskolák alsóbb osztályai túl vannak tömve növendékekkel, addig a felsőbb osztályok száma csak azon kevesekre szugorodik össze, kik a megvölt pályára törekeshetnek; mivel a reáliskola 3-4-ik osztályát végzett tanulók az iskolát abbahagyják.

A felsőbb tanintézetek közül a hittani intézetek osztályai öt év alatt 148-ról 157-re, tanárai 214-ről 231-re szaporodtak, tanulói azonban 1682-ről 1660-ra szállottak.

A jogakademiákra öt év alatt az osztályok száma 39-ről 42-re, a tanárok 83-ról 102-re, a tanulók 1677-ről 2074-re emelkedtek.

A pesti tudomány-egyetem tanárai 1867-ben 89-en, 1871-ben már 141-en, tanulói azelőtt öt évvel 2116-an, öt év múlva 2375-en voltak.

A műegyetem szintén tetemesen gyarapodott, nevezetesen öt évvel azelőtt volt benne 27, most van 42 tanár; volt 250 tanuló, most van 551.

(Vége köv.)

BELFÖLD.

Gyergyói levél.

Gy.-Uffalu. 1872. oct. 21.

Ma, midőn az alkotmányos harc ideje már lejárt, s melyből viszonyainkat tekintve elég győzelmesen is bontakoztunk ki, egyfelől a kormány — de másfelől a nemzet tevékenységének is abban kell öszponosulnia, hogy az alkotmányos kormányforma alatt és segédkezése mellett mindazon feltételek előteremtessenek, melyektől az emberi társadalom és szellemi és anyagi szükségének kielégítése függ. —

nakodnának egymás között, mindjárt utánna következett a második és harmadik, valóságos ágyudörgés. Ezen látványoknak annál inkább hitelt lehetett adni, mivel nemcsak ezen néhány éjjeli botorkálók halották és látták, hanem id. Ribitzi Ferenc is, — ki a dühögő oláhok elől magát a bokrokba rejtette el, — egész éjjel át a felhőzöttakra jól figyelt, s mindazokat látta és hallotta; állítása szerint a végén még egy futó tüzelésnek ropogását, valamint a dombnak harsogását is hallotta.

Jól felvére a tájékat, többek véleménye szerint Zalathnán kellett történnie, mivel ezen bányaváros, a körül fekvő helységei oláhok csakugyan megrohanták, és a benne lévő számtalan kincstári hivatalnokot, azon kívül egy pár ezerre menő magyar és német ajkú lakost, nem kegyelmezve aszszony-, leány-, kis gyermeknek-, csupán egy néhány kivételt, kiket az isteni gondviselés mentett meg, a többi mintegy 2000-en felyűl, részünt agyonlőtték, részünt pedig iszonyú kegyetlenséggel lemészárolták, és ezeknek valamint a kincstárnak milliókra menő vagyonát kirabolták, legették, s rommá tették. Mivel ez a zalathnai valósággal megtörtént dolog előhozódott, legyen szabad az oláhoknak ott elkövetett borzasztó tényeiből egy példát felhozni. Több szemtanú állítása szerint, midőn az oláhok Zalathnát feldúlták, a tartományi, bányászati, főtervényzéki elnököt Császár Zsigmondot, egy vastag fanyárshoz lelenczolván, őt a törvényszék levéltári irományaiból körül rakott tűznél, kínos halállal megöltötték.

(Folyt. köv.)

Sok, végtelen sok kéndkét, de különösen a szellemi téren szükségünk, s így komoly munka vár reánk. Hogy hasonlattal éljek: olyan helyzetünk, mint a hosszú gondokosság után nagykorúsított ifjú, ki hűtlen kezekből veszi át ősi birtokát, s kin csak tetterő és munkakedv segíthet. Öszinte örömrözet kell tehát, hogy ellegje minden igaz hazafi keblét, ha az önzök nagy táborában találkoznak olyanokkal kik megértve napjaink kívánalmát, az elégtelenség szátása, s más, nem a legkellemesebb intenciók helyett nemes czélok megtestesítésére egyesülnek.

Gyergyó már az ország határánál való fekvése miatt is azon szerencsétlen helyzetben van, hogy a magokat modern nek valló, nemcsak idegen, de saját honfitársai előtt is oly véleményben áll, hogy a szellemi érdekek utáni törekvés e vidék területén kívül esnek. Felvilágosítás, s talán buzdító példa gyanánt is, legyen szabad e vidék egyik községe Alfalunak a negelés és tanügy iránti érdekeltségét a következő statisztikai adatokkal kitüntetnem.

Gy.-Alfalu számlál 5342 lelket. Évi jövedelme 22900 frt; ebből tart fen egy hatosztályú fiú alsó népiskolát, s egy 3 osztályú leányiskolát, melyekben a múlt évi kimutatás szerint 634 tanuló volt, ide nem értve az estvéli és vasárnapi iskola igen számos hallgatóit. Ezen iskolák felépítése és elszerezése eddigél került községnek 5875 frtba; alkalmazásban levő tautói évi fizetése ezen kívül 1516 frt.

Ez adatok mellé nem kell commentár! Hideg számok ezek; de a melyek a nevelés szent ügye iránti öntudatos részvétről, melegen áldozni tudó keblekről tésznek tanúságot. Itt nemcsak átértve, de átérve is van azon igazság: „az anyag a szellemért”, a tett a lélekért teremtetett, és az emberi lénynek csak egy emelése van, s az: a lélek emelése!

E nemes előre törésben a vezéri zászlót a nevelésügynek egy tevékeny barátja, a kis körnek igazi joltévoje Horvát Károly plebános viszi. Megbocsát e derék férfi, ha szerénysége ellen intézett meynyitelt nevét a nyilvánosságra hozni bátor vagyok, de midőn Alfalu széplemi működését kívántam a közönséggel megismertetni, őt, ki mindezekben indítványozó, uttörő, s az anyagi áldozatok *) megtevésében nemcsak itt, de egy sokkal tágasabb körben is páratlan, — hallgatással mellőzőn nem lehetett, különben is csak az utókort előzvé meg, melynek legfőbb szükségletéről ő oly nemeslelkűleg gondoskodik. Adjon az ég e hazának több ily férfit s a klerusban, melynek legkönnyebb lenne az áldozat hozatal, meggyőződést az iránt, hogy „az értelmi haladásnak első és egyszerű feltétele az önzetlenség, mely az erények anyja!”

Csak ezen előzmények után juthattam tudósításom valódi czéljához. Ugyanis a magas kormány méltányolva Gy. Alfalunak a nevelés és tanügy iránt — napjainkban fájdalom csaknem páratlan — részvétét és anyagi erejét csaknem felülhaladó áldozatkésztségét, elismerésül egy állami költségen fentartandó gazdasági szakosztályú felső népiskolával látta el, melynek ma volt megnyitási ünnepélye. A megnyitást, melyen Gyergyó értelmisége igen szép számmal volt képviselve, a szokásos isteni tisztelet után, e kerület derék tanfelügyelője Antalfi Károly egy hozzá méltó beszéddel kezdte meg. Ügyismerekekkel fejtegetvén ez iskola többoldalú fontosságát. Utána Eltes Elek és Kis Sándor tanárok tartottak alkalomszerű felolvasásokat; az első: az intézet célja és működési köréről, az utóbbi: szintén az előbbiekkal hasonló irányut: „egy nemzet annyit ér, mennyit tud” jeligével.

Az ünnepély bevégezte után közebbre jöttünk össze, hol „az első magyar emberért, a királyért” emelt pohár után megkezdődött a szokásos toasztverseny.

Az ünnepélyes percek elrepültek, s mi megkezdettük a nehéz, de magasztos munkát: a népevelést. A felvilágosultság lehajolt az alatt lakó emberekhez, s azt mondják: ledöntötte a kaszt rendszert, — de ez csak látszat! A néphoz nem lehajolni, a népet felemelni kell, ha az emberek közti különbségnek véget akarunk vetni. Édesgessük magásra a népet; népszerűsítsük a tudományt!

Kiss Sándor.

Törvénykezési csarnok

A kolozsvári kir. törvényszéknél törv.-bíró Szent-irányi Gyula elnöklése alatt october 25 én megtartott nyilvános végtárgyaláson jelen volt a királyi ügyesség részéről Dragoss Elek kir. alügyész és vádlott Bacsoni János. A vád tolvajság, volt a melyet Bacsoni János a f. év jun. 16 n gr. Kornis Gáborné kárára követelt el, ki is azon időben falu lévén, a tettes az ablak betörésével szobájába tartott s onnan 40 fr. értékű ágyneműt kihozott. Utközben azonban az éji őt elfogta, s vádlott tettét azonnal be is ősmerte. Noha kár semmi sem történt, a kir. alügyész tekintve, hogy vádlott lopásért már elítélve volt, s

*) Emeltett derék plebános azon kívül, hogy a tanításban igen gyakran tényleg is részt vesz, anyagilag egyfelől az iskola felszereléséhez is tetemes összeggel járult, másfelől a kezdő finansztály saját egyedül alaptvány, melynek tanítóját évi 184 frt fizetéssel látta el, s az iskola egyéb szükségseiről gondoskodik; halála esetére pedig oly tőkét biztosított e czélra, melynek kamatja mindezeket fedezni tudja.

hogy a tized-kapitányság bizonyítványa szerint oly egyén a kínél a tolvajság már nem is szokássá, hanem második természetű vált, — kérte őt nyolcz havi súlyos börtönrre elítélni. A kir. törvényszék el is ítélte vádlottat nyolcz havi súlyos börtönrre, azonban ezt még megtoldotta havonként megtartandó egy-egy napi böjtöl.

Az october 26-án tartott végtárgyaláson a fentebbiek jelenlétében Bát a Todor lopási bűnügye tárgyalatott, ki Stojka Simon orvosnak bördődjét lopta el. A kir. törvényszék tekintetbe véve vádlott beösmérését négy havi súlyos börtönrre ítélte el, noha a kir. alügyész egy évi súlyos börtönt kért, miután az ellopott tárgyak értéke 280 fr volt, s így nagyon közel állott a 300 frthoz a mikor pedig a btk szerint a büntettes büntetése már 5—10 év közötti súlyos börtön volna.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, októb. 28.

— Fogarasy Mihály erdélyi püspök ur őnmaga, Raffay Nép. János aranymiséjére szombaton délután városunkba érkezett, s a kegyes tanító rendiek házába szállott. Az nap este a rom. cath. tanuló ifjuság a püspök urat serenáddal lepvén meg, ez alkalommal Jancsó 8-ik osztálybeli tanuló egy esinos beszédet tartott, mire ő nmaga az ablakból válaszolt.

— Raffay János a rom. cath. elemi tanodák igazgatója aranymiséjét tegnap délelőtt 10 órakor mondotta el a nagyszámú megjelent hívek előtt a kegyesrendiek templomában. Az egyházi beszédet Lőnhárd Ferencz plebános ur tartotta, mely beszéd mint hallottuk nyomtatásban is megjelent. A szent mise bevégezése után az ősz áldozár tisztelői a püspök ur szállására vonultak, hol ő az ő felsége által adományozott Ferencz József rendjellel díszesített fel. A német nyelven szerkesztett adomány levelet Rieger püspöki titkár olvasta fel, s Fogarasy Mihály püspök ur tartott egy kitűnő emelkedett szellemű beszédet. Délután 2 órakor a kegyesrendiek házában egy 50 terítékű diszbed volt, hol az itteni összes rom. cath. papságon kívül, a hivatalok is képviselve voltak főnökeik által. Az első poharat Fogarasy Mihály püspök ur üritette ő felségei a király és királynéért. Azután poharat emelt Trefort Ágoston köz-oktatási miniszterért, az ünnepelt Raffay Jánosért, s Berde Áron egyetemi rector s az egyetemi tanári testületért. Szóltattak még Berde Áron, Simon Elek, Váradai Móricz s Raffay János. Az ebéd vége felé Dongó Gyárfás kegyes r. papnövendék olvasta föl az ünnepélyre irt ódáját, s Ferenczy Alajos egy örömdalt, melyet Raffaynak egy 1847-ig évi hálás tanítványa Tamási György irt Kőszegről. Mind az óda, mind az örömdal ki nyomtatva, a jelen voltak közt kiosztatott. Öszintén osztozunk mi is ez örömmünepélyben, s kívánjuk, hogy a mindenható és ernyedetlen szorgalmu, tiszteltetle méltó tőrhenlen kedélyű ősz tanférjűt, még sokáig meglegedetten éltesse!

— Fogarasy Mihály erdélyi püspök ur ma még városunkban mulat, s holnap tér vissza püspöki székhelyére K.-Fehérvárra.

— Gizella főhercegnő és Lajos bajor herceg esküvője állítólag a jövő év April havában fog végbemenni Budán.

— Finály Henrik emlékbeszédét Engel József elhunyt akadémiai tag felett Gyulay Pál fogja felolvasni a magy. tud. akadémiára e hó 28-án tartandó ülésében.

— Az országgyűlés egybegyűlte után azonnal elé fognak terjesztetni a ministerium által a már készen levő kataszteri földmérés, és a földadó törvényjavaslatai, valamint a Királyföld rendezése.

— Az osztrák tartomány gyűlések november 5-ikére hívatnak össze.

— Az országos tisztviselői gyűlés küldöttsége átnyújtotta ő felségének az államtisztviselők jogi viszonyainak rendezése és anyagi helyzetük javítása tárgyában kidolgozott emlékiratát. Ezután a küldöttség Deák Ferencznel tisztelgett, ki megígérte, hogy az ügyet figyelemmel kíséri.

— Az egyetemi tanács a hivatali állomások betöltésére nézve tegnapelőtt tartott gyűlésében kijelölését megtette, s mint halljuk, a képesség mellett figyelmet fordított a volt kir. biztosi hivatal jelenleg rendelkezési állapotban levő tagjaira.

— A marosvásárhelyi jogász-egylet folyó 1872 évi rendes közgyűlése december 4-én fog megtartatni, a meiyen való szives megjelenésre az alapszabályok 57. §-sa értelmében az egylet összes tagjai ezennel felhívatnak. A közgyűlési tárgysorozat a Székely Hirlapban előre közhírre fog tétetni. Az igazgató-választmányának f. é. október hó 19-én tartott ülése határozatából. Br. Apor Károly elnök. Dr. Soos Kálmán, egyleti titkár.

— Dr. Kanitz Leidenből tegnap érkezett Kolozsvárra, egyetemi tanári székét elfoglalandó.

— Stein János Kolozsvárnak számos évek óta köztisztvisletben álló nyomdatulajdonosa, megtisztelő kitüntetésben részesült az egyetemi tanács részéről, nyomdájá ugyanis az egyetemi tanári kar által a tudomány-egyetem nyomdájává választott. Stein János jól berendezett nyomdájából az irodalom

sok díszes munkát számlál magában s érdemhez méltóbb választást az egyetem is alig tehetett volna.

— **A „kolozsvári dalkör”** által f. 1872 év november hó 9-én a redoute-ban tartandó zártkörű dal- és tánczenepélynek sorozata: I. „dala magyar” (verseny darab a n.-várad orsz. dalárnyepélyen) Zimaytól, előadja a dalkör. II. Bass solo „Ernani”-ból; éneklí Körösy Lajos működő tag. III. „Faust”-ból (katonakar) előadja a dalkör. IV. Tenor-solo a „Kunok”-ból, éneklí zongorakísérettel Scholaszter J. működőtag. V. „Szabadság dal” Huber Károlytól, előadja a dalkör. VI. „Rákóczy induló” átirat Engesztől, előadja a dalkör. A dalelőadást táncvizsgálat követi. Belépti jegyek a meghívó előmutatása mellett — november 7, 8, 9-én Keresztény Pál ur könyvkereskedésében személyenként 1 frt., családjegyre 3 személyre 2 frt., több személyre 3 frttal válthatók. Kezdeté 7 órakor. Kolozsvárt, 1872. október 27-én. Közlí T. Nagy Imre, egyt. titkár.

— **A kolozs-monostori orsz. gazd. tanintézet** előirányzata az ipar- és kereskedelmi minisztérium költségvetésében 44,600 frt (1872-ben 41,800 frt volt.) A pénzügyi bizottság a 6410 frt ügyviteli költséget leszállította a múlt évre megszavazott összegre 5200 frtra. A többi változatlanul megszavaztatott.

— **A dévai állami alreáltanodában** a felnőttetek számára tartandó előadások f. évi november 4-én veszik kezdetüket. A tantárgyak és azok előadási sorrendje következő: hétfőn délután 6 órától 8-ig Egyetemes történelem. Előadja Matusik Nep. János; kedden d. u. 6-tól 8-ig Természettan. előadja Csonka Lajos, szerdán d. u. Természettan, előadja Téglás Gábor, csütörtökön d. u. 6-tól 8-ig Számtan előadja Csonka Lajos, pénteken d. u. 6-tól 8-ig Földrajz, vasár- és ünnepnapon, d. e. 11 órától 12-ig Rajz, tanítja Vigh Ferenc, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától 3-ig Írás, tanítja Vigh Ferenc. Figyelmeztetés. Az előadások ingyenesek s nők és férfiak által látogathatók. A ki minden tárgy előadására nem akar vagy nem jelenhetik meg, az olyan tetszése szerint választhat tárgyat. Az előadás módja a hallgatók igényeihez lesz alkalmazva. A beiratkozások délelőtt 11 órától 12-ig naponként eszközölhetők a reáltanoda helyiségében; s kérietik a t. cz. résztvenni szándékozó közönség a kellő tájékoztató végett legálább november hó 1-éig magát bejegyeztetni.

— **Boér Emma** k. a. nehány napi betegségéből felülülvén — ma már játszni fog.

— **Biró János** kir. törvényszéki járásbírónak korán elhunyt fiatal nejét tegnap délután kísérték öröknagyalomra. A díszes halotti kocsin nyugvó koporsót a szó teljes értelmében elborított a koszorúk és virágok s külsőleg is kifejezést adának annak, hogy a szebb hazába költözött az élet virágaihoz tartozott. Legyen könnyű a föld porainak!

— **Szombaton** a színházban egy mulatságos operette, „Utazás Chinába” adatott. A darabnak sok eredeti alakja van és előnye más ilyenek dalokkal vegyes színművek felett, hogy bir a valószínűség jellegével. A nyakas atya, kit Marczel sikerült játszott, „só sincs róla” jó alak; hasonlóan a hainicheni buta búr Körösi kezében sokat mulattatta a közönséget. Medgyaszai Ilka és Dékány Róza az énekekben tündek ki. Halmi most is bebizonyította színészi tehetségét, midőn Zajonghi hirtelen közbejött rosszszüllet miatt szerepét átvette és sikerrel játszta el. Vasárnap Szentpéteri Zsigmond gyenge „Parlagi Jancsi”-ja adatott. Az első helyet a szereplők közt a kitüntetésben Szentgyörgyi érdemli, ki az ősz Bárdi Ferenczet igen jól játszta; Berényi Gyula csak meglehetősen Parlagi Jancsi volt, játékában sok volt az alakoskodás természetesség nélkül. A nők között Dékány Rózáknak mind magyarosan zamatos népdalai, mind eleven játéka, különösen patogó kitérőse tapsokat aratott; nagy hibája a darabnak, hogy a műben egy oly első rangú szerep, mint a Dékány Rozáé, egészen bevégzetlenül van hagyva, sőt utolsó megjelenése feleslegessé a közönség várakozását, arra nézve, mi indokolatlanul egészen elmarad. Fodorné és a többi szereplő elég sikeresen töltötték be helyüket.

— **Csikszék közönsége** elhatározta, hogy a hagyományos tisztí elnevezések helyett jövőre az 1870 42-ik t. cz. 47. §-ban előforduló tisztí elnevezéseket fogja használni; mely határozat, s ezzel kapcsolatban a főkirálybíró elnevezésnek főispánra való átváltoztatása is a belügyminister f. évi oct. 24-én 4633 eln. sz. a. kelt intézkedésével jóváhagyott.

— **Értesítés.** A zászlóanya ő méltósága br. Kemény István urnó bekövetkezett betegsége folytán folyó hó 20-ai eluapott zászlószentelési ünnepély jövő november 3-án fog megtartatni, melyre a már meghívott t. cz. vendégek ezenről újból és tisztelettel meghívotnak. A m. kir. aranyosi 29-ik honvéd zászlóalj tisztikara nevében. Nagy-Enyed, 1872. október hó 25-én Ideiglenes zászlóaly-parancsnok Szász Dani, százados.

— **Háromszéken** a telekkönyvi munkákat gyorsan halad előre s a helyszínelés majdnem befejeztetett.

— **S.-Sztgyörgyön** f. hó 15-én nyitá meg Antalffy Károly tanfelügyelő a gazdasági szakosztályt megöltöztet felső-népiskolát.

— **A mivásárhelyi** orthodox izraeliták új rabbijokat fátyás zenével tisztelték meg. Dr. Liebrich

meghatottan meleg szavakban nyilvánítá köszönetét hiveinek a megtiszteltetésért.

— **Vértesi Arnold** íróit súlyos csapás érte; neje rövid betegség után elhunyt.

— **A székelvudvarhelyi** rom. cath. főgymnasium tanuló ifjúsága, mint értesülünk, egy „önkép-ző kör” létesítésén működik.

— **Hymen** Sebestyén Mihály kir. ügyész szombaton délután tartotta esküvőjét Szabó Camilla urhölgygyel. Áldást kívánunk e szép frigyre.

— **Most jelent meg** Demjén László könyvkereskedésében Salamon János „Ilona négyes” és „Magyar ábránd” című zeneművei. Salamon János annyira kedvelt zenészkünk, hogy szinte felesleges ez újabb műveit a közönség pártfogására ajánlanunk.

— **A bécsi világiállításon** az esztergomi érseki főegyház kincstára is képviselve lesz. A primás ugyanis elrendelte, hogy e célra szemeljek ki a művészeti és történeti tekintetből nevezetes tárgyakat. Reméljük, hogy ezt a többi egyházmegye is követni fogja.

— **Az ő Rákos** egy szép látvány tanuja volt A rókaadás társaság octb. 25-én tartá első rendezését melyre ő felségei a király és királyné is megjelentek Lipót bajorherceggel együtt. Felső-egyes asszonyunk hosszú fekete amazon öltönyben, lenge kék fátyollal kalapján, s holló sötét paripán bájos karcsu termetével a mint megindult könnyű vágatásban, valóban királyi látványt nyújtott.

— **Leboeuf** tábornagy sorsa. A végzet kegyetlenül boszujla meg-magát Franciaország miatt a második császárság főkirálypousain. Predost-Paradol kétségbeesve a gyalázon, melybe III. Napoleon haváját sodorta, öngyilkos módon vetett véget életének: Fleury és Vaillantnak idegen földön kellett meghalniok s most mint a „Kr. Ztg.”-nak Párisból írják, a volt császár hírhedt hadügyminisztere Leboeuf tábornagy is a legszomorubb sorsa jutott: megörlött.

— **Az Athenaeumnak** „Athenaeuma” lesz. Ugyanis e virágzó nyomdai társulat újévtől kezdve ily című közlönyt fog megindítani Beöthy Zsolt szerkesztése mellett. Komoly irányu heti lap lesz, mely közleni fog aethetikai s egyéb ismeretterjesztő cikkeket, társadalmi, irodalmi, művészeti és politikai szemléket, elbeszéléseket és koronként költeményeket is.

— **Szebeni és medgyesi** szász atyánkfiainak jó rendben lehet szénájuk, mert ugyancsak kéjvona-toznak. A „H. Ztg.” értesülése szerint tegnapi is 400 medgyesi kőjutatót vártak Szebenbe, kiknek számára a dinée táviratila g rendeltetett meg a „római császárhoz” címzett szálloda nagy termében. E gyakori train du plaisir azt látszik tanusitni, hogy vasuti politikánk mégsem oly rossz, milyennek némelyek képzelik, a szebeniek legalább hasznót tudnak húzni belőle.

— **Brath Frigyes** e hó 25-én művészi köru-tra indul Szebenből. Erdély több városában fogja ezuttal hallatni magát, a körünkben is jól ismert hegedűművész.

— **A szebeni lőpormalmokban** e hó 24-én tűz támadván, mire a szivattyuk a vész színhelyére érhettek, a szénraktár, istálló és kocsihelyszér az abban őrzött készletekkel egyetemben egészen elhamvadtak. A katonai parancsnokság részéről néhány szakasz le-gényesség jelent meg, kik késő estig fáradhatlanul oltottak. Vajjon vigyázatlanság, vagy gonosz szándék-ból keletkezett e tűz, még eddig kideríteni nem sikerült.

— **Szarvas-vadászat a vizen.** A „Győri Közlöny” írja. A f. hó 20-án Győrből Gönyő felé haladó helyi gőzösről az utazók két szavas tragikus végének voltak szemtanúi. Midőn ugyanis a hajó a kis Duna torkolatához közeledett, a gőnyői földek fölül egy megriasztott szarvaspár ugrott a partról a hullámok közé, s uszással igyekvők a tulpartot elérni, mialatt a sebesen haladó hajó által majdnem el-gázoltattak. Ezen veszedelmet kikerülve s a nagy és kis Duna közé hosszan benyuló keskeny földszerosra érve, ismét a nagy Duna árjának iramodott mind kettő, s uszáva iparkodtak a tulparti erdőségbe jutni Rendkívül érdekfeszítő volt nézni a Duna közepét is már elért két szerencsétlen egymást el nem hagyó állat küzdelmét az alszél által felzaklatott hullámokkal; midőn a partok és népmi állomás fölötti mal-mokról a molnárok által észrevéve, csónakokon üldözbe vétettek, s általuk a Duna közepén elfogat-tak. Ez utolsó küzdelmet a közbeeső malmok elta-karák az utasok elől, de a némai kikötő elhagyása-kor a távolból láthatták a zsákmányunkkal terhelt csónok diadalmas partra szállását.

— **Az orosz kabinet** hír szerint figyelmeztetni fogja az európai hatalmakat, miszerint Montenegro és Törökország viszonyát egymáshoz komoly megfontolás tárgyává kell tenniük, s a kölcsönös kö-tellességeket és jogokat egy európai szerződésben megállapítaniok.

— **Táviradák.** 1871 év végén Magyar- és Horvátországban működésben volt 221 állami, 329 vas-uti, összesen 650 táviradi állomás. Az állami távir-da állomások személyzetének összes létszáma volt 1239 férfi és 30 nő. Az évi bevétel Kolozsvárt 13. ezer 840 frt 54 kr, Brassóban 12,171 frt 48 kr. volt

— **Argua** községének elhatározta, hogy Petrarca halálának ötszázados évnapját ünnepélyesen meg fogja ülni. Habár a község nagyon szegény,

mégis 4000 lírát szavazott meg e célra, mert a költő hamvai ott nyugszanak.

— **Pio nono** ő csalhatatlansága legközelebb tartott allocutiójában rugdalozott ismét az európai kormányok, s főleg az „alpesalji” kormány ellen, siránkozván azon keresztényetlen szellem fölött, mely az udvaroknál általában uralkodik. A lapok közölték ez allocutiót, mely némi sensációt keltett mindenfelé, szó van róla, hogy a kormány perbe fogja mindazon lapokat, melyek e beszédet közölték volt.

— **Stanley dr. Livingst** one föltalálója Afrikába jelenleg utban van hazája: Amerika felé. Stanley honfitársai fölszólítására, száz estén át fogja előadni utazása részleteit, tapasztalatait, élményeit stb. A száz esti előadásért 50000 dollár tisztelet-díjban fog részesülni. Valóban oly honorárium, melyért minden bizonynyal el fogja feledni utazása kellemetlen ségeit Stanley ur.

— **Élvebeszélő** fe látható a fapiacson e célra emelt ponyvabudában. A mozgósítható állapotba helyezett csodamű jóslási képességgel is bír — a falragaszon legalább ezt olvassuk.

KÖZGAZDASÁG.

Vasuti politikánk.

— **Észak Károly** felolvasása a magyar mérnök-egylet gyűlésén. —

(Folytatás.)

Az volna azonban a mi kérdésünk a baj, hogy a hálózati fölötti konverzáció a disharmonia azon időszakba esnék mindenkori, midőn mindenki, a saját nótáját fujja; oly állapot, melyben a kar-nagya senki sem hallgat, hanem megszakadásig húzza és fujja mindezen zenész saját kedvenc dallamát, melyekből azin egyöntetű hangolvadékok végre sem lehetne összeforrasztani.

Pedig csak ez uton lehetne elejét venni a rendszerhiánynak, a mi aztán sok előkapásnak, mit egyébkint leküzdeni igen nehéz, véget vetne.

Természetes, hogy e kérdésnél a provinczialis és lokális érdekek nagy szerepet játszanak, sőt a szoros magánérdek sem elégszik meg azzal, hogy csak statístának vagy épen csak nézőnek maradjon meg. De azért e tervet és osztályozást s ezekből származó sorrendet szerintem rendszeresíteni s az előrehaladásban a létesítés kulcsát kellene tekinteni.

Az ezen hiányból eredő helytelenségeket hagyaték-ként vettük át nagyobb részben, de részben a mi törvényhozásunk is elmondhatja e tekintetben a mea culpa.

Szabadjon ezt példákkal illusztrálni.

Mondtuk, hogy a központi első szükségű ki-indulások képezik a sorrend első tételét.

Meg volt-e ennek nálunk felelve: — felelet: korántsem!

A budapest-bécsi legrövidebb összeköttetés a Duna jobb partján — Uj Szőny-Komárom-Győrön át — ma sem létezik.

A budapest-északnémet, névszerint boroszló-berlin-hamburgi és a többi Hanzaváros felé való vas-uti kapocs ma sem létezik.

A budapest-fiumei — egyetlen úgynevezett magyar tengerparti vasut ma sem létezik.

Ezek után a legszükségesebb konstanczinápoli vagy épen Saloniki felé indítandó vonalokat oly merész ábrándnak tartjuk, hogy megemlíteni is csak elsurranva merjük.

A négy hónapon át szunnyadó dunai forgalom surrogátumát, a buda-mohácsi vonalt, mely Pilis, Fehér, Tolna és Baranya, az országban elsőrangú mezőgazdasági vidékeit szelne — az előzmények után hiu ábrándnak tartjuk.

Elég ebből ennyi, elég példa az olyanból, min denek elől kellene létezni és nem létezik.

És ezek helyett mi létezik?

Létezik először: a mohács-kanizsa-sopron-bécsi összeköttetés.

Létezik másodsor: a kassa-oderbergi-berlini és a többi összeköttetés.

Létezik harmadsor: a nagyvár-északi össze-köttetés, akár alföldi vasut.

Készül negyedsor: a báttaszék-zákányi.

Igy ötödször s hatodsor a kisebb hibák, mint fehérvár-bécsi, hatvan-szolnoki.

Ezekről, de csak a fontosabbakról bár röviden de szólni kell, — indoklás nélkül csak az axioma nem pusztá állítás.

De mielőtt azt tennők, kell a kifejlődött képte-lenségekről is megemlíkeznünk.

Már volt szerencsém mondani, hogy a pénz és közlekedési eszközök, a kereskedelem és forgalom té-nyezői központot követelnek.

Ez a központ nálunk egyéb nem lehet, mint Budapest.

A vasuti forgalomra nagy csapás Budapestnek azon óriási szerencséje, hogy Dunája van, mert vas-uti értelemben a Duna a fővárosból két külön he-lyet csinál.

Vasuti értelemben két egymáshoz közel pont, ha az érintkezésért lerakodni és felrakodni kell, oly távolságot képvisel, mely egyenértékű 20 — 30 mfd távval. Tehát vasuti értelemben Budapest nem lé-tezik, hanem létezik egy Buda egy állomással, egy iránynyal, és külön egy Pest két állomással és három iránynyal.

Tehát Pestről csak három főirány indul ki. Ez központunk, itt van kormányunk, pénzünk, ke-

reskedelem, s minden, mi közigazdasági állapotunk alapja, összpontosítva. És ezen Pestnek 3 vasutirá-nya van.

(Folyt. köv.)

— **Marosvásárhely** piaci árai október 27-én alsó ausz mértője. Tisztábuza 6 ft. — kr. roz 4 ft 34 kr. Egybuza 4 ft 20 kr. Zab 1 ft 45 kr. Széna köve 1 ft 75 kr. Egy öl fa 36 hüv., hosszú 15 ft 40 kr. Egy font fagygyugyertya 40 kr. Marhabus fontja 18 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 28 kr. Paszuly kupája 22 Burgonya mértője 1 frt 65 kr. Disznózsír 60 kr.

— **An-enyedi** piaci árai október 24-éről ausz. mérő tisztábuza 6 ft — kr. roz 4 ft 50 kr. egybuza 5 ft 50 k. zab 1 ft 30 kr. Széna 1 ft. 70 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 frt. — kr. Marhabus fontja 16 kr. Konyhaliszt 12 kr. Borsó mértője 16 lencse 24, paszuly 15 ft kr. —

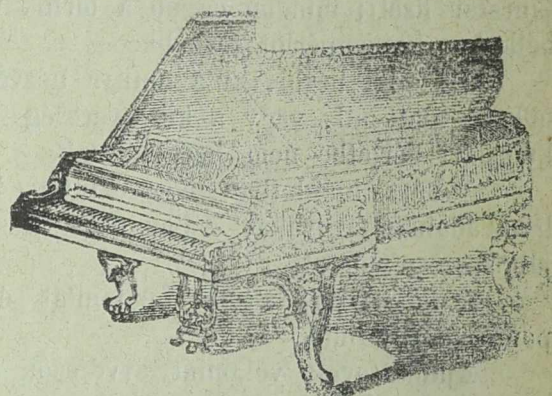
Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Okt. 26-án 5%. Metalliques 100 frt. 65.05. Kamat 64.80. Nemzeti kölcson 100 frt. 69.75. 1860. Kölcson 101.75. Bankrészevény 940. Hitelin-tézeti részesvények 230.10. London 10 ft. st. 107.70 Ezüst 107.—. Cs. kir. arany 5.13 Napoleondor 862—

Urbéri kötvények: Magyarország 79.— Te-meni 78.50. Erdélyi 77.40 Borvátörvényi 77. 25.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyiltér. *) KOLOZSVÁRTT

DEMJÉN LASZLÓNÁL

kaphatók a legjobb bécsi zongorák gyári áron és felelősséggel.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. augusztus 1-sőtől:

árszállítással.

Kolozsvár, Szamosujvár és Deés között.

Kolozsvárról indul a gyorskocsi Szamosujvár és Deésre naponta délután 3 órakor, Deésről Kolozsvárra naponta délután 1 órakor. 1 hely ára Kolozsvárról Szamosujvárig első és köz-belső coupeba 2 frt 30 kr. a hátulso coupeba és a bakkon 1 frt 70 kr. Kolozsvárról Deésig vagy vissza első és közbelső coupe 3 frt — hátul-so coupe és a bakkon 2 frt 50 kr.

Kolozsvárról Felvinczre naponta két-szer reggeli 3, és délután 4 órakor. Első hely 4 frt hátulso 3 frt 50 kr. Tordáig vagy vissza 2 frt.

Minden utas 30 font szabad pondgyaszt vi-het magával.

Kibédi Biasini Domokos

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül: Revalescière Du Barry Londonból.

Minden betegségek gyógyítása gyógyszer és költség nél-kül az izletes Revalescière du Barry, mely gyermekeknél és felnőtteknél a gyógyszernek egy ötte nedvdrészt sem teszi. Kivonat 76,000 gyógyítási esetből gyomor-, ideg-, altest-, mell-, tüdő-, nyak, hang-, lélekzési, mirigy-, vese- és hólyag-bántalmakból, melyekből kívánatra másolatok ingyen és bér-mentve küldetnek.

64,210. sz. bizonyítvány.

Nápoly, 1862. april. 12.

Uram! Egy szájbetegség folytán hét év óta borzasztó elsoványodott és szenvedő állapotban voltam. Nem voltam képes olvasni vagy írni; testemen minden ideg reszkettett, a rossz emésztés és folytonos álmatlanság folytán örökös idegizgultságban szenvedtem, mely ide oda üzött és nem hagyott egy percig se békét, a mellett a legnagyobb jobban mélabús voltam, sok orvos kimerítette minden tudományát a nélkül, hogy enyhítette volna szenvedéseimet. Teljesen kétségbeesve próbáltam az ön Revalescière-jét és most, mintán 3 hónapig éttem vele, hálát mon-dok Istennek. A Revalescière a legnagyobb dicsőretért érdemi meg, egészségemet végleg helyreállította és arra képeztett, hogy helyemet a társaságban ismét elfoglalhattam. Teljes hálával és tisztelettel.

Marquise de Brehan.

65,715. sz. bizonyítvány.

Paris, 1866. april. 11.

Uram! Leányom a ki igen szenvedő állapotban volt, sem emészteti, sem aludni nem tudott; álmatlanság és gyengeség és ideges izgultságtól egészen oda volt. Most a Revalescière-cso-koládé által egészen helyreállt, jó étvágygal, emésztéssel bír oly jó kedvvel, milyt már rég óta nélkülözött. H. de Montils

72,448. sz. bizonyítvány.

Cádiz, 1868. június 3.

Nem mulasztatom el, őnt azon jó határról értesíteni, me-lyet az ön Revalescière-chocoládé-ja nóm állapotára előhozott Ez sokévig altatófájdalmak- és folytonos álmatlanságban szen-vedett. Az ön megbecsülhetlen Revalescière-chocoládé-ja ism-é helyreállította.

Moyans Vincente.

Táplálóból levén mint a hús, a Revalescière felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarította gyógyszerükben Bádószelenczékben fél fontos 1.50, 1 fontos 2.50, 2 fon-tos 4. 60, 5 fontos 10 frt, 12 fons 20 frt, 24 fons 36 frt. Revalescière-lepények, szelenczékben 2 frt. 50 kr. és 4 frt. 50 k. Revalescière chokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, poiban 120 csészére 10 frt, 28. csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társánál Bécs, Wallfischgasse 8. sz. Ko-lozsvárt: Binder gyógyszerésznél. Pesten: Török, Prágában: Fürst J. Brünaben Eder F., Debrecezenben: Mi-hálovics István gyógyszerésznél, Duna-Földvár: Nadhera Pál-nál, Károlyváros: Brilli F.-nél, Kiszásán: Lovak Károlynál, Ma-ros-Vásárhely: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Felix-nél, Székes-Fehérvárott: Dieballa Györgynél, Vágújhelyen: Cong-legner Ignácznál, Varsadon: dr. Halter A.-nál, Ágrámban: Irgal-mások gyógyszerárán, a zonkivilla bécsi ház postai utalvány egy utánvét mellett szétküldi.

*) E rovat alatt közlöttékért távirati tudósítások irányában válni felelősséget a Szerk.

Földhaszonbéri hirdetés.

A m. kir. földmívelési miniszterium meghagyásából az alább megnevezett s a fogarasi uradalomhoz tartozó birtokrész, következő feltételek mellett haszonbérbe adatik:

A bérlet megnevezése.	A bérlethez tartozó községek.	A bérlet éves területe, hold.	Szállás, folt.	Rét.	Legelő.	A gazdasági épületek száma.	Az új bérlet			
							kezdete		vége	
		Katastrális hold (1600 1 állal)					hó	nap	hó	nap
Sárkány.	Sárkány.	203	141	61	—	5	1873	1-6	1878	31-III.
	Persány.	138	—	6	132	—	"	"	"	"
	Gried.	46	—	46	—	—	"	"	"	"
	Parró.	10	3	7	—	—	"	"	"	"
	Uj-Sinka.	21	11	10	—	—	"	"	"	"
	Todoricza.	263	141	46	76	3	"	"	"	"
Összesen:		681	296	177	208	8	—	—	—	—

A bérbeadás ajánlatok alapján és nyílt árverés útján eszközöltetik. Haszonbérleti kánók 50 kros, bélyeggel és 10 százalékos bántópenzzel ellátott zárt ajánlataikat **f. é. december-hó 2-dik napjáig** nyújtják be az alóli erdőhivatalnál, hol a haszonbéri feltételek is megtekinthetők. Az árverés a mondott napon és időben fog megtartatni.

A gazdasági épületeket köteles haszonbérli tűz ellen biztosítani, időről időre tatarozni s folytonosan jó karban tartani.

A bérlettel királyi kisebb haszonvételei jogok egybekötve nincsenek. Az államadót, földtehermentesítési járulékot s a kegyuri terheket a kincstár fizeti; minden egyéb a birtok után járó terhek, minden leszámítás nélkül a haszonbérli terhelik.

Oly régi bérli, ki a multa nézve hátrálékban van, csőd- vagy gondnokság alatt áll, vagy a kik nyereség vágyból eredő büntényért elítéltek, kincstári bérletbe nem bocsáttatnak.

A zárt ajánlatban határozottan kitéendő, hogy az ajánlattevő ugy a bérbeadandó tárgyakat, valamint a haszonbéri feltételeket ismeri és azok alapján teszi ajánlatát.

A katastrális holdért felajánlott évi haszonbér, számmal és betűkkel pontosan kiirandó.

Ajánlattevők, valamint árverezők is kötelesek bérletképességüket és kiélegető vagyon állapotukat kellőleg igazolni.

Az árverezni kívánók a kikiáltási ár 10 százalékat tartoznak bántópenzzel letenni.

Az ajánlatba az ajánlattevő neve, lakhelye és az utolsó posta-állomás tisztán olvashatólag kitéendő.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Kelt Fogarason, 1872, október 17-kén.

A m. kir. erdőhivatal.

Füstölt és paprikás szalonna:

1 font 48 krajczár.

Friss vaj: 1 font 80 krajczár.

Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Vidéki rendelések utánvétellel eszközölhetnek.

Uj naptárak 1873-ra

STEIN JÁNOS könyvkereskedésébe Kolozsvárt most érkeztek s kaphatók:

Falusi gazda naptára 1873. Szerkeszti dr. Farkas Mihály. IX. évfolyam. Ára 80 kr.

Kossuth naptár 1873. Szerkeszti Honfi Tihamér. III-dik évfolyam. Ára 40 kr.

A népszámláló naptára 1873. A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre. Ára 40 kr.

Balpárti nép-naptár 1873. Balpárti polgártársai számára. Szerkeszti Vasyuró Tamás. III. évfolyam. Ára 50 kr.

Lidércz naptár 1873. XII. évi folyam. Ára 60 kr.

Istvánbácsi naptára 1873. Alapítá Májer István. XVIII. évi folyam. Ára 50 kr.

Protestáns új képes naptár 1873. Szerkesztette Dömötör János. Új folyam. Első év. Ára 50 kr.

Magyar nők naptára 1873. Szerkeszti Beniczky Irma. V-dik évfolyam. Ára 60 kr.

A magyarnép naptára 1873. Szerkeszti Tatár Péter. Ára 25 kr.

Ifjusági naptár 1873-ra. Szerkeszti K. Beniczky Irma. Ára 50 kr.

Színházi naptár 1873. Ára 80 kr.

Nevezzünk. Új humorisztikus naptár 1873. IV. évfolyam. Ára 40 kr.

Barátfülek naptára 1873-ra. Szerkeszté Papramorgó. Harmadik évfolyam. Ára 50 kr. Ugyanaz, bővített kiadás, függelékek: Magyarországi teendő a csatlakozás kimondása után. Ára 80 kr.

Csodabogár naptár 1873. Tele írta s pingálta Bogarász Kukuk. Ára 60 kr.

Kis nemzeti naptár 1873. Szerkeszti Tatár Péter. Ára 18 kr.

Dr. Joh. Nep. Vogl's Volks-Kalender 1873. XXIX. Jahrgang. Ára 65 kr.

Humoristisch-satyrischer Figaro-Kalender 1873. Redigirt v. C. Sitter. Ára 25 kr.

Porte-monnaie-Kalender 1873. Füzve 20 kr., fém-lemezzel 36 kr.

Fromme's Oesterreichischer Juristen-Kalender 1873. Redigirt von Dr. Josef Frühwald. Kötve. Ára 1 frt 60 kr.

Fromme's Oesterreichischer Medizinal-Kalender 1873. XXVIII. Jahrgang. Herausgegeben von Dr. Josef Nader. Kötve. Ára 1 frt 60 kr.

KÖZHASZNÚ

Erdélyi Képes Naptár

1873-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására. Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal.

Ára 26 kr.

Szabályrendelet

az 1871. évi XVIII. t. cz. 74 és 75 §§. értelmében

a közigazgatási hivatal

ellátására előírt képesség beigazolása végett megkivántató szigorlat tárgyai és megtartási módja iránt. (Lenyomat a „Budapesti Közlönyből.”)

Ára 10 kr. Postán küldve 12 kr.

Tanterv a népiskolák számára.

Kiadja a kolozs-dobokamegyei tankerületi néptanítók egylete. Ára 25 kr.

Les Gardes de la Reine. Valse.

par D. Godfrey.

Ára 1 ft 5 kr.

La Bouquetière. Valse.

par D. Godfrey.

Ára 98 kr.

La Reine des Roses. Valse.

par D. Godfrey.

Ára 98 kr.

Murska Valse.

par D. Godfrey.

Ára 98 kr.

(407)

(1—3)

Pályázat.

A kolozsvári magyar királyi tudomány-egyetemnél 600 forint évi díjjal, és 120 forint lakbéri illetékekkel rendszerezett tanár-segédi állomások a következő tanszékek mellett betöltendő:

1. A leíró és tájboncztan.
2. Kőboncztan.
3. Élet és szövettan.
4. Különös kór és gyógytan.
5. A gyakorlati sebészet.
6. A szemészet.
7. Állam orvostan.
8. Általános kór- és gyógyszer-tan.
9. Élet- és kórvegytan.
10. A szülészet.

Ez utóbbi tanszék mellett a román nyelvet bírók és beszélők előnye részesülnek.

Ezen állomások elnyerését óhajító orvos-tudorok kellőleg felszerelt pályázati folyamodványaikat **folyó év november 15-keig** mint zár határnapi alóli hivatalhoz nyújtják be.

Kolozsvár, october 25-én, 1872.

Az egyetemi Tanács megbízásából.

Az orvos-kari dékáni hivatal.

(405)

(1—3)

Ház eladás.

Marosvásárhelyt a tyukszerutczában 228 szám alatti cserép fedelű köépület, 4 szép lakosztály, kamara, konyha, egy holdnyi kiterjedésű kert és telken szekér-szin, fűskamara, mind újon új épületek örök áron eladó. Értekezhetni bérmentes levél útján Marosvásárhelyt lakó ügyvéd Szabó Józseffel, vagy Faragón lakó tulajdonos Ajtai Sámuellel, utó posta Szász-Régen.

(406)

(1—2)

Árverezési hirdetmény.

B.-Hunyad mezőváros egész éven át folyó korema joga, két ivó és egy lakszobával, valamint egy kitűnő pinccével egy évre haszonbérbe adatik, jelen év **november 15-én**. Kivenni kívánók figyelmeztetnek, hogy az árverezési feltételek a városházánál megtekinthetők.

B.-Hunyadon, october 27-én, 1872.

FEKETE PÁL, jegyző.

Karváz Gyulánál Kolozsvártt

Budai vörös bor üvegestől:

1 kupa 1 frt 10 kr.

1/2 „ 60 kr.

1/4 „ 32 kr.

kupás és félkupás üvegeért 10 kr., meszelyesért 7 kr. adatik vissza.

Asztali borok üvegnélkül:

1 kupa jó asztali 48 kr.

1 „ finomabb 60 kr.

1 „ bakator 1 frt.

Zsir a legtisztább:

1 kupa 1 forint.

Kapható 1, 2, 3, 4, 5, 10 és 20 kupás edényekben.

Szalonna a legszebb:

1 font 44 krajczár.

(401)

(2—6)

October 28-tól kezdve, csak nov. 6-kaig

FELTŰNŐ

leszállított árak mellett

NŐI- és FÉRFI
divat-czikkék eladása

PAPP és MESKÓ

divat-csarnokába Kolozsvárt főtéren.

(399)

(3—3)

Haszonbér.

Gr. Bethlen Sándor Szászváros

(396)

(3—3)

Hirschfeld Györgyné
divattermében

pipere-czikkék a téli idényre.

Kolozsvártt, bel-szénutca 127. sz.

Teljes tisztelettel van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy Bécsből megérkezvén, ott személyes megválasztásom által igyekeztem t. cz. vevőimnek a legizetesebb és lehető olcsó divatczikkékekkel üzletet csinálni berendezni; minélfogva raktáromban találhatók: mindennemű borsony- és filcz-kalapok ékítve és ékítetlen, a legújabb francia és bécsi divat szerint, különböző árakban, ugy kalap-formák (gestell), minden minőségű fejkötők, salon és színházi fejékek, menyasszonyi fejdíszek és fátylak, myrthuszok, chemizettek, nyak- és hajcsokrok, kis angol-nyakkendők, reggeli főkötők, ezek ékítéséhez kívántató virágok, tollak, szalagok és csipkék, minden minőségben, darabszáma és rőffel, továbbá batiszt zsebkendők és legfinomabb kesztyűk.

Elvállalok továbbá mindennemű ujitást és átalakítást.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközölök.

A n. érd. közönség tapasztalt pártfogásába ajánlja magát

teljes tisztelettel:

Hirschfeld Györgyné.